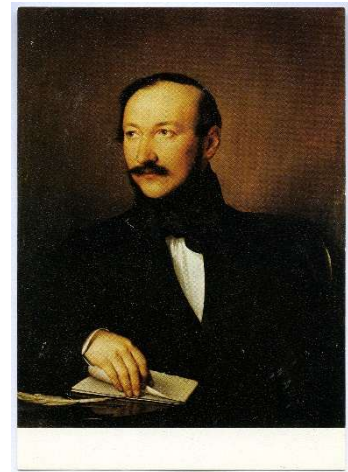

Vörösmarty Mihály

(Pusztanyék, 1800. december 1. – Pest, 1855. november 19.) költő, drámaíró, a Magyar Tudományos Akadémia tagja (rendes 1830. november 17.), a Kisfaludy Társaság alapító tagja (1837. február 6.)

Életpályája:

1807-től 1811-ig Pusztanyéken, 1811–16 között a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnáziumban, majd annak VI. osztályától a pesti Piarista Gimnáziumban 1816–17-ben tanult.

1817 nyarán a pesti egyetemre került, amikor meghalt az apja. Halála az egész család hanyatlását vonta maga után. Vörösmarty mint egyetemista, 1817 novemberében a Perczel családhoz került nevelőnek; Perczel Sándor három fia, Sándor, Mór és Miklós voltak a növendékei. Nyolc évig volt nevelő; 1820-tól a Bonyhád melletti Börzsönypusztán, majd 1823 őszétől újra Pesten lakott tanítványaival, s mindemellett 1820-ban elvégezte a bölcsészkart.

A Börzsönyben töltött két év alatt Perczel Sándor gazdag könyvtárát bújta. Megismerkedett Egyed Antal és Teslér László írókkal. 1823-ban hozzáfogott a *Zalán futása* megírásához, mialatt 1822–23-ban joggyakornok volt Csehfalvi Ferenc Tolna vármegyei alispán mellett, Görbön. 1823 őszén Pestre ment; ott ismét a Perczel fiúk nevelését vette át, s egyúttal felesküdtött királyi táblajegyzőnek.

1824. december 20-án letette az ügyvédi vizsgát, de nem ügyvédkedett. Ezidőtájt ismerkedett meg Zádor (Stettner) Györggyel, aki aztán meghitt barátja lett; ő ismertette össze Fáy Andrással, s elvitte hozzá a *Vadász Kürtbe*, ahol lakott Deák Ferenc. 1825-ben már országos híre volt és bár szűkös körülmények közt élt, 1826 augusztusában, befejezván tanítványainak nevelését, elhatározta, hogy az írói pályán marad.

Költői hírnevét a *Zalán futása* című, 1825-ben megjelent honfoglalási eposza alapozta meg. A *nemzet ébresztője* nevet kapta érte. A Magyar Tudományos Akadémia 1830. november 17-én alakuló gyűlésén második fokozatú rendes taggá és néhány nappal utóbb az elhunyt Kisfaludy Károly helyébe első fokozatúvá tette, 500 pengőforint fizetéssel. Előkelő szerepe volt az intézmény korai munkásságában, s leginkább az ő fellépésének volt eredménye, hogy az akadémia mindjárt kezdetben a Révai-féle nyelvtani rendszert fogadta el.

1842-től a Nemzeti Kör elnöke, 1847-től az Ellenzéki Kör alelnöke volt. 1843-ban Csajághy Laurát (1825–1882); öt gyermekük született: Béla, Ilona, Erzsébet, Mihály és Irma. Utóbbi kettő már kisgyermekkorában meghalt. A

kisfiú halálakor Petőfi Sándor verset is írt. 1843-ban Deák Ferencsel meglátogatta Wesselényit Erdélyben. Politikával nem foglalkozott, de Széchenyi reformmozgalma lelkesedéssel töltötte el, és lírája hol előhírnöke, hol kísérője lett a nemzeti küzdelemnek. 1853 tavaszán szülőföldjére, Kápolnásnyékre költözött. Mind a két helyen jól érezte magát, csak a Bach-kormány rendszabályai nehezültek kedélyére. Vértolulások törtek rá, szívbetegsége tüneteként gyakran nehézlégzésben szenvedett. 1855-ben a költő egész családjával Pestre költözött. 1855. november 19-én életének 55. évében halt meg. Temetése valódi nemzeti gyászünneppé vált.

Munkássága, költészete:

Vörösmarty a magyar irodalom egyik nagy mítoszteremtője. Felhasznál régiakat is (például a *Zalán futásában*), de ő maga is alkot ilyeneket (legfőképp a *Csongor és Tündében*): első költőnk, aki műveiben önálló szimbólumrendszert teremtett.

Főbb művei:

Lírai költemények

- Szózat (1836)
- Késő vágy (1839)
- A Guttenberg-albuma (1839)
- Ábránd (1843)
- Gondolatok a könyvtárban (1845)
- A vén cigány (1854)

Elbeszélő költemények

- A Hűség diadalma (1822)
- Zalán futása (1823–24, nemzeti eposz)
- Cserhalom (1825)
- Tündérvölgy (1825)
- A Délsziget (1826)
- Magyarvár (1827)
- Eger (1827)
- Széplak (1828)
- A rom (1829-30)
- Szép Ilonka (1833)

Drámák

- Csongor és Tünde (1830), színjáték 5 felvonásban
- Kincskeresők (1833), szomorújáték négy felvonásban
- Várnász (1834), szomorújáték öt felvonásban

- Árpád ébredése (1837), előjáték a pesti magyar színház megnyitásának ünnepére
- Marót bán (1838), szomorújáték öt felvonásban
- Czillei és a Hunyadiak (1845), történelmi dráma öt felvonásban
- Az áldozat

Műfordításai:

- Ezer egy éjszaka. Arab regék.
- Julius Caesar
- Lear király